

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
(Олексій ЖИЛЬЦОВ)
« 09 » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Менеджмент соціального та інклюзивного середовища»
для студентів

спеціальності
освітнього рівня
освітніх програм

231 Соціальна робота
другого (магістерського)
231.00.01 Соціальна робота

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 05/2/23
Жильцов (прізвище, ініціали)
« _____ » 2023 р.

Київ – 2023

Розробники:

Марина ЛЕХОЛЕТОВА, кандидат педагогічних наук; старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;

Тетяна ЛЯХ, кандидат педагогічних наук, доцент; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Викладач:

Тетяна ЛЯХ, кандидат педагогічних наук, доцент; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Протокол від 26.09.2023 р. № 18

Завідувач кафедри _____ (Тетяна ЛЯХ)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 231.00.01 Соціальна робота другого (магістерського) освітнього рівня

26.09. 2023 р.

Керівник освітньої програми 231.00.01 Соціальна робота

(підпис)

(Вадим ЛЮТИЙ)

Робочу програму перевірено

26.09. 2023 р.

Заступник директора/декана

(підпис)

(Роман ПАВЛЮК)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Менеджмент соціального та інклюзивного середовища		
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	-	1
Семестр	-	2
Обсяг кредитів	-	4
Обсяг годин, в тому числі:	-	120
Аудиторні	-	16
Самостійна робота	-	104
Форма семестрового контролю	-	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Менеджмент соціального та інклюзивного середовища» є: сприяти розвитку та систематизації професійних компетентностей майбутніх соціальних працівників другого (магістерського) рівня вищої освіти з організації та управління соціальним та інклюзивним середовищем; оволодіння сучасними підходами до впровадження принципів інклюзії та побудови сприятливого соціального простору в умовах громади та організації.

Завдання:

- сформулювати розуміння сутності та специфіки менеджменту соціального та інклюзивного середовища;
- розкрити особливості організації та управління соціальним та інклюзивним середовищем;
- ознайомити із стратегіями надання соціальних послуг відповідно до потреб отримувачів соціальних послуг в соціальному та інклюзивному середовищі;
- сформулювати вміння побудови сприятливого соціального простору в умовах громади та організації.

Відповідно до освітніх програм 231.00.01 Соціальна робота, 231.00.02 Соціальна педагогіка за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, дисципліна «Менеджмент соціального та інклюзивного середовища» забезпечує *формування таких загальних та фахових компетентностей:*

ЗК6 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість;

ЗК7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

СК5 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства;

СК8 Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації

процесів прийняття групових рішень;

СК9 Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців;

СК11 Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи;

СК12 Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства;

СКу17 Здатність здійснювати адміністрування соціальних послуг у територіальній громаді.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до освітніх програм 231.00.01 Соціальна робота, 231.00.02 Соціальна педагогіка за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, дисципліна «Менеджмент соціального та інклюзивного середовища» забезпечує оволодіння такими *програмовими результатами навчання*:

РН1 Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;

РН9 Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання;

РН10 Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи;

РН11 Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу;

РН12 Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи;

РН15 Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень;

РН16 Розробляти соціальні проекти на високопрофесійному рівні;

РН17 Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

РНу21 Обирати стратегії надання соціальних послуг та проведення професійних втручань відповідно до потреб різних груп отримувачів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Модуль 1. Теоретичні засади менеджменту соціального на інклюзивного середовища							
Лекція 1. Сутність менеджменту соціального на інклюзивного середовища	2	2	-	-	-	-	-
Самостійна робота 1.	13	-	-	-	-	-	13
Самостійна робота 2.	13	-	-	-	-	-	13
Разом	28	2	-	-	-	-	26
Модуль 2. Організація і менеджмент соціального та інклюзивного середовища							
Лекція 2. Організація соціального та інклюзивного середовища	2	2	-	-	-	-	-
Семінарське заняття 1. Сутність організації соціального та інклюзивного середовища	2	-	2	-	-	-	-
Практичне заняття 1. Розвиток соціального та інклюзивного середовища та їх вплив	2	-	-	2	-	-	-
Самостійна робота 3.	13	-	-	-	-	-	13
Самостійна робота 4.	13	-	-	-	-	-	13
Разом	32	2	2	2	-	-	26
Модуль 3. Адміністративна робота в соціальному та інклюзивному середовищі							
Лекція 3. Стратегії адміністративної роботи	2	2	-	-	-	-	-
Семінарське заняття 2. Інформаційне забезпечення менеджменту соціального та інклюзивного середовища	2	-	2	-	-	-	-
Самостійна робота 5.	13	-	-	-	-	-	13
Самостійна робота 6.	13	-	-	-	-	-	13
Разом	30	2	2	-	-	-	26
Модуль 4. Захист прав людини в соціальному та інклюзивному середовищі							
Практичне заняття 1. Планування та інформаційне забезпечення адвокаційної кампанії	2	-	-	2	-	-	-
Практичне заняття 2. Етапи організації соціальної рекламно-інформаційної кампанії	2	-	-	2	-	-	-
Самостійна робота 7.	13	-	-	-	-	-	13
Самостійна робота 8.	13	-	-	-	-	-	13
Разом	30	-	-	4	-	-	26
Підготовка та проходження контрольних заходів	-						
Усього	120	6	4	6	-	-	104

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади менеджменту соціального на інклюзивного середовища

Тема 1. Сутність менеджменту соціального на інклюзивного середовища (2 год.)

Менеджмент як специфічна сфера діяльності соціального працівника. Оцінка менеджерських здібностей та визначення придатності до управлінської діяльності.

Специфіка соціального управління та сутність менеджменту соціального середовища.

Сутність, завдання та принципи інклюзивного середовища.

Характеристика підходів менеджменту. Типи управління у діяльності соціального працівника в соціальному та інклюзивному середовищі. Типи поведінки.

Основні поняття: менеджмент; соціальна політика; соціальна сфера; управління; соціальне управління; інклюзивне середовище; принципи інклюзивного середовища; менеджмент соціальної роботи.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3

Додаткова: 1

Модуль 2. Організація і менеджмент соціального та інклюзивного середовища

Тема 2. Організація соціального та інклюзивного середовища (2 год.)

Принципи управлінської діяльності в соціальному та інклюзивному середовищі. Характеристика внутрішнього середовища організації. Функціональні сфери зовнішнього середовища.

Взаємодія державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

Організація спільної діяльності фахівців різних галузей і непрофесіоналів. Підготовка до виконання завдань соціальної роботи в соціальному та інклюзивному середовищі. Роль командоутворення та командної роботи в соціальному та інклюзивному середовищі.

Моделі інвалідності. Механізми захисту прав людини з інвалідністю. Кроки на підтримку створення інклюзивного середовища. Роль та принципи доступності. Універсальний дизайн інклюзивного середовища та розумне пристосування освітнього простору.

Функції управління в соціальному та інклюзивному середовищі (*аналізування та планування*: вимоги до цілеутворення, види та етапи планування, процедура розробки та реалізації програми розвитку; *організування*: сутність організаційно-координаційної діяльності, методи організаційно-педагогічної діяльності керівника, умови ефективності

організування; *контролювання*: принципи контролю, традиційний та інноваційний підходи до контролю; *регулювання*: принципи регулятивно-корекційної діяльності, традиційний та інноваційний підходи до регулювання).

Основні поняття: організація; соціальна організація; формальні та неформальні організації; організаційні форми; лідерство; соціальне середовище; середовища прямого і непрямого впливу; принципи доступності; інклюзивне середовище; аналіз; планування; програма розвитку; контроль; регулювання.

Семінарське заняття 1. Сутність організації соціального та інклюзивного середовища (2 год.)

Практичне заняття 1. Розвиток соціального та інклюзивного середовища та їх вплив (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5

Додаткова: 1, 2

Модуль 3. Адміністративна робота в соціальному та інклюзивному середовищі

Тема 3. Стратегії адміністративної роботи (2 год.)

Об'єкти та суб'єкти менеджменту соціального та інклюзивного середовища. Інформаційне забезпечення менеджменту соціального та інклюзивного середовища. Засоби просування комунікації соціальних змін у медіа.

Адміністрування соціальних послуг у територіальній громаді. Стратегії надання соціальних послуг та проведення професійних втручань відповідно до потреб різних груп отримувачів.

Соціальний та індивідуальний контекст проблем сім'ї, соціальної групи, громади. Завдання соціальної роботи, втручання в складних і непередбачуваних обставинах.

Проблема удосконалення управлінської діяльності в соціальному та інклюзивному середовищі. Проблема якості та ефективності управління. Роль управлінських рішень в менеджменті соціального та інклюзивного середовища. Облік та контроль управлінських рішень в діяльності соціального працівника. Спільна діяльність та групова мотивація, фасилітація процесів прийняття групових рішень.

Основні поняття: менеджмент освітніх інновацій; стратегії адміністративної роботи; інформація; управлінська інформація; комунікація; управлінські рішення; облік; контроль.

Семінарське заняття 2. Інформаційне забезпечення менеджменту соціального та інклюзивного середовища (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4, 5

Додаткова: 1, 5, 6, 7

Модуль 4. Захист прав людини в соціальному та інклюзивному середовищі

Практичне заняття 2. Планування та інформаційне забезпечення адвокаційної кампанії (2 год.)

Практичне заняття 3. Етапи організації соціальної рекламної інформаційної кампанії (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: 3, 4, 5

Додаткова: 5, 6

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень для студентів заочної форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	-	-
Відвідування семінарських занять	1	-	-	1	1	1	1	-	-
Відвідування практичних занять	1	-	-	1	1	-	-	2	2
Робота на семінарському занятті	10	-	-	1	10	1	10	-	-
Робота на практичному занятті	10	1	-	1	10	-	-	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	11	-	33	-	22	-	32
Максимальна кількість балів: 98									
Розрахунок коефіцієнта: $98:100=0,98$; $K=0,98$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Усі виконані завдання завантажуються в електронний курс дисципліни «Менеджмент соціального та інклюзивного середовища» на платформі <https://elearning.kubg.edu.ua> до терміну встановленому викладачем.

Модуль 1. Теоретичні засади менеджменту соціального на інклюзивного середовища

Самостійна робота 1. Менеджмент у діяльності соціального працівника (13 год.)

Завдання: запропонуйте/доповніть 10 визначень термінів із різних аспектів менеджменту соціального та інклюзивного середовища. Формуючи список понять та визначень, додайте відповідне посилання на першоджерело.

Рекомендована література:

Основна: 3, 5

Додаткова: 2

Самостійна робота 2. Сутність менеджменту соціального на інклюзивного середовища (13 год.)

1. Пройдіть тестування, яке включає 10 випадкових запитань з пройденого матеріалу модуля 1.

Види тестових завдань:

- Із вибором відповіді Так / Ні.
- Із вибором однієї правильної відповіді.
- Із вибором двох або трьох правильних відповідей.
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень.
- На встановлення послідовності.
- Відкрита відповідь.

Модуль 2. Організація і менеджмент соціального та інклюзивного середовища

Самостійна робота 3. Переваги універсального дизайну для населення (13 год.)

Завдання: Охарактеризуйте переваги універсального дизайну для населення заповнивши таблицю.

Незалежне життя	
Можливість як безперервність	
Участь у житті суспільства	
Переваги для бізнесу на мінливому ринку	
Збільшення виходу на ринок	
Збільшення задоволеності та утримання клієнта	
Успішність «перетинання» ринків	
Позитивна репутація	
Зростання очікувань споживачів	
Прийняти з першого використання	

Рекомендована література:

Основна: 1, 2

Додаткова: 1, 4

Основна: 1, 2, 4, 5

Додаткова: 1, 4, 5, 6

Самостійна робота 8. Соціальна адвокація як інструмент захисту прав та свобод громадян (13 год.)

Завдання: пройдіть тестування, яке включає 10 випадкових запитань з пройденого матеріалу модуля 4.

Види тестових завдань:

- Із вибором відповіді Так / Ні.
- Із вибором однієї правильної відповіді.
- Із вибором двох або трьох правильних відповідей.
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень.
- На встановлення послідовності.
- Відкрита відповідь.

Критерії оцінювання. Підсумкова кількість балів, набрана студентами за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності студентів з дисципліни і при виставленні загальної кількості балів за поточну успішність додається з балами, одержаними за виконання інших видів поточної навчальної роботи.

Самостійна робота з кожної теми за робочою навчальною програмою оцінюється у **5 балів**. Де 5 балів, це коли робота студентом виконана в повному обсязі, 4 бали – якщо робота виконана майже на 90% від загального обсягу, 3 бали – обсяг виконаної роботи становить 50% від загального обсягу, 2 бали – виконана частина роботи складає від 20% від загального обсягу, 1 бал – обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу.

Самостійні роботи, які передбачають проходження тестування оцінюються також у 5 балів і виставляються автоматично програмою ADTester у електронному курсі.

6.3. *Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання*

Для заочної форми навчання модульний контроль не передбачено навчальним планом.

6.4. *Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.*

Формою підсумкового контролю навчальної дисципліни «Менеджмент соціального та інклюзивного середовища» є залік.

6.5. *Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю – в*

передбачено навчальним планом.

Самостійна робота 4. Організація соціального та інклюзивного середовища (13 год.)

Завдання: пройдіть тестування, яке включає 10 випадкових запитань з пройденого матеріалу модуля 2.

Види тестових завдань:

- Із вибором відповіді Так / Ні.
- Із вибором однієї правильної відповіді.
- Із вибором двох або трьох правильних відповідей.
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень.
- На встановлення послідовності.
- Відкрита відповідь.

Модуль 3. Адміністративна робота в соціальному та інклюзивному середовищі

Самостійна робота 5. Підготовка прес-релізу (13 год.)

Завдання: прес-реліз є необхідним для привернення уваги громадськості до проблеми та забезпечення широкого висвітлення її в ЗМІ. Напишіть прес-реліз відповідно до проблеми яку Ви хочете висвітлити (*вид прес-релізу на вибір студента*). Оскільки ЗМІ отримують сотні прес-релізів протягом одного дня і значну частину з них ніколи не використовують, то Ваш прес-реліз повинен бути цікавим та інформативним.

Рекомендована література:

Основна: 3, 4

Додаткова: 5, 6

Самостійна робота 6. Стратегії адміністративної роботи (13 год.)

Завдання: пройдіть тестування, яке включає 10 випадкових запитань з пройденого матеріалу модуля 3.

Види тестових завдань:

- Із вибором відповіді Так / Ні.
- Із вибором однієї правильної відповіді.
- Із вибором двох або трьох правильних відповідей.
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень.
- На встановлення послідовності.
- Відкрита відповідь.

Модуль 4. Захист прав людини в соціальному та інклюзивному середовищі

Самостійна робота 7. Інтерв'ю для ЗМІ (13 год.)

Завдання: оберіть групу клієнтів соціальної роботи, інтереси яких ви представлятимете. Вам необхідно підготуватися до інтерв'ю у ЗМІ. В ході інтерв'ю повинна бути розкрита проблема, наведені факти порушення прав обраної категорії осіб, визначені шляхи вирішення проблеми.

Рекомендована література:

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Менеджмент соціального та інклюзивного середовища»
Разом: 120 год., з них 6 год. – лекції, 4 год. – семінарські заняття, 6 год. – практичні заняття, 104 год. – самостійна робота (заочна форма навчання)

Дисципліна		Менеджмент соціального та інклюзивного середовища						
Назва модуля	Теоретичні засади менеджменту соціального та інклюзивного середовища	Організація і менеджмент соціального та інклюзивного середовища	Адміністративна робота в соціальному та інклюзивному середовищі	Захист прав людини в соціальному та інклюзивному середовищі				
Кількість балів	42	65	53	76				
Теми лекцій	Сутність менеджменту соціального та інклюзивного середовища	Організація соціального та інклюзивного середовища	Стратегії адміністративної роботи	-				
Кількість балів	1	1	1	2				
Теми семінарських занять	-	Сутність організації соціального та інклюзивного середовища	Інформаційне забезпечення менеджменту соціального та інклюзивного середовища	-				
Кількість балів	-	11	11	-				
Теми практичних занять	-	Розвиток соціального та інклюзивного середовища та їх вплив	-	Планування та інформаційне забезпечення адвокаційної кампанії	Етапи організації соціальної рекламно-інформаційної кампанії			
Кількість балів	-	11	-	11	11			
Виконання завдань самостійної роботи	Ср. 1 (5 балів)	Ср. 2 (5 балів)	Ср. 3 (5 балів)	Ср. 4 (5 балів)	Ср. 5 (5 балів)	Ср. 6 (5 балів)	Ср. 7 (5 балів)	Ср. 8 (5 балів)
Підсумковий контроль	Залік							
Розрахунок	98:100=0,98; К=0,98							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Київ : Назва вид-ва, 2023. 424 с.
2. Микитюк П.П., Брич В.Я., Шкільняк М.М., Микитюк Ю.І. Інноваційний менеджмент: підруч. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2019. 518 с.
3. Соціальна та освітня інклюзія: історія, сучасність, перспективи розвитку: колективна монографія у 2 частинах. Частина 1. Інституційні та особистісні аспекти впровадження в Україні / за ред. С.П. Миронової, Л. Б. Платаш. Чернівці: «Технодрук», 2021. 352 с.
4. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник. Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
5. Токорева У. Формування безбар'єрного середовища як складова належного врядування. *Věda a perspektivy*. №1(1). 2021. С. 154-162.

Додаткова

1. Гончар І. Представництво інтересів людей з інвалідністю у соціальній роботі. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота», 1(44). 2019. 33–37. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2019.44.33-37>
2. Горчинський Р. А., Лях Т. Л., Петрович В. С. Соціальна послуга догляду вдома як інструмент деінституалізації соціального обслуговування. *Ввічливість. Humanitas*. 2022. № 5. С. 13–19. URL: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.5.2>.
3. Дужева О. Г., Пещанюк Н. О. Забезпечення прав людей з інвалідністю в Україні. *Заступник головного редактора*. Секція III «Соціальна реабілітація: сучасні умови та перспективи розвитку». 2020. 226-228.
4. Жуковська А. Кейс-менеджмент як технологія інклюзивного підприємництва. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки: II Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю*. 2021. 67-70.
5. Колбіна Л. А. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 406 с.
6. Кузнецова М. Ю. Міжнародно-правовий механізм захисту прав людей з обмеженими можливостями [Електронний ресурс]. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2020. Вип.7. С.109-112
7. Лехолетова М. М. Методи менеджменту соціальної роботи у діяльності соціального працівника. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. № 2(7). С. 51–60. ISSN 2618-0715

8. Лехолетова, М., Лях, Т., Спіріна, Т. (2022). Алгоритм організації та проведення успішної адвокаційної кампанії із представництва інтересів. *Social Work and Education*, Vol. 9, No. 1. pp. 67–78. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.5.5>
9. Лях, Т., Спіріна, Т., Клішевич, Н. (2022). Соціальна профілактика сімейного неблагополуччя в територіальній громаді. *Social Work and Education*. 2022. Т. 9, № 2. С. 245–255. URL: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.2>
10. Лях, Т., Спіріна, Т., Лехолетова, М. (2022). Методи оцінки територіальною громадою власних потреб. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 1(50). 178–181. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2022.50.178-181>
11. Миронова С. П. Робота фахівців з сім'ями, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 9, у 2 т. / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. Кам'янецьПодільський: ПП Медобори-2006, 2017. Т.2. С.125-134.*
12. Підхід «Кейс-менеджмент» при здійсненні соціальної роботи безпосередньо у місцевій громаді. Матеріали семінару для представників місцевих ЦСССДМ та ОТГ від 30.08.2017. URL: <https://thepresentation.ru/menedzhment/pdhd-keysmenedzhment-pri-zdysnenn-sotsalno>
13. Чорна Л. О., Воронова Ю. С., Шеремета О. В. Стратегічний менеджмент та його роль в системі менеджменту підприємства. *Подільський науковий вісник*, 1(21). 2022. 39-44.
14. Соціальна робота в дитячих лікарнях Чеської республіки / Т. Лях та ін. Ввічливість. *Humanitas*. 2022. № 3. С. 46–53. URL: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.7>
15. Chechko, T., Liakh, T., Spirina, T., Lekholetova, M., Sapiha, S., & Salata, K. (2022). Needs Assessment of Parents Raising Children with Disabilities in Preschool Educational Institution. *Sociální práce/Sociálna práce/Czech and Slovak Social work*, 4(22). 54–66. <https://socialniprace.cz/en/article/needs-assessment-of-parents-raising-children-with-disabilities-in-preschool-educational-institution-2/>
16. Lekholetova M., Liakh T., Zaveryko N. Problems of parents caring for children with disabilities. *Society, integration, education. Proceedings of the International Scientifical Conference. Rezekne Academy of Technologies*. Vol. 4. 268–278. <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/4945>
17. Liakh T., Spirina T., Alieksieienko T. (2020) Recommendations on social support to families affected by HIV/AIDS. *Society, Integration, Education. Proceedings of the International Scientifical Conference. Rezekne Academy of Technologies*. Vol. 4. 279–289. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31435/>
18. Liakh T. Society, trapped values and future of humanity in Europe: the lessons for Ukraine. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія*

«Педагогіка і психологія». 2021. Vol. 21, no. 1. P. 180–186. URL: <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2021-1-21-21>

19. Швед В.В., Прохорова О.В., Медведкін О.В., Яковченко І.С. Стратегічне та оперативне планування: порівняльний аналіз. Подільський науковий вісник. 2020. № 2. С. 58-65. URL: http://pnv.in.ua/images/Magazine/2_2020.pdf
20. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 19 листопада 2022 року. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

Електронний курс з дисципліни «Менеджмент соціального та інклюзивного середовища» на платформі <https://elearning.kubg.edu.ua>.

Матеріали тренінгу: Менеджмент соціальних послуг в умовах війни | United Nations Development Programme. (б. д.).
UNDP. <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/materialy-treninhu-menedzhment-sotsialnykh-posluh-v-umovakh-viyny>